

LITERATURA COMPARADA: ÚLTIMES TENDÈNCIES

(CODI: 28713)

PROFESSORA: MERI TORRAS
HORARI: DIMARTS I DIJOUS, 13-14.30 H.
SEGON SEMESTRE
6 CRÈDITS

Meri.Torras@uab.es
Despatx B11-230
Tel. 935812340

CONTINGUT:

Familiarització amb els darrers plantejaments de la disciplina comparatista (anys 80 fins a l'actualitat). Coneixement, reflexió i ús dels conceptes i els mètodes de la literatura comparada més recent. Anàlisi de textos, qüestions i problemes propis dels estudis literaris comparatistes des d'un enfocament cultural.

Observació: No és imprescindible però sí recomanable que l'alumne/a hagi cursat alguna "Introducció a la Literatura Comparada", els "Mètodes de la Literatura Comparada" o assignatures afins.

OBJECTIUS:

La finalitat de l'assignatura és donar a conèixer a l'estudiant els mètodes i les pràctiques del comparatisme recent. L'estudiant:

- ha de conèixer quines han estat les relacions del comparatisme amb la teoria de la literatura i amb d'altres disciplines, especialment des del canvi de paradigma en els estudis literaris, a partir dels 80s;
- ha de saber quins són els plantejaments de les noves tendències comparatistes, ha de poder explicar què aporten respecte dels antics paradigmes i, finalment, ha d'aprendre a aplicar profitosament els seus principis i mètodes en l'anàlisi cultural de textos d'ordre divers.

TEMARI:

1

NOVES TENDÈNCIES DEL COMPARATISME: EL CANVI DE PARADIGMA DELS ESTUDIS LITERARIS

La relació de la literatura comparada i la teoria de la literatura. El canvi de paradigma dels anys 80 en els estudis literaris. La comparabilitat. Els instruments del comparatisme i els seus conceptes claus: intertextualitat, interpretació i valor. L'impacte de les teories de la recepció a les relacions literàries. Els llegats postestructuralistes, marxistes i feministes. Les veus subalternes. Multiplicació i eixamplament dels espais de frontera. La diversificació (dispersió?) de la literatura comparada. Interdisciplinarietat o crítica de les disciplines?

2

EL COMPARATISME I EL LLEGAT POSTESTRUCTURALISTA

Llenguatge, discurs, poder. La pantextualitat deconstruccionista. El panòptic foucaultia. Les institucions. Aliances amb la filosofia i l'antropologia.

3

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS DE/SOBRE LA TRADUCCIÓ

La traducció com a fenomen intertextual. La tirania de l'original. La necessitat indefugible de la reescriptura. Apropiacions degudes: traducció i canon; traducció i història literària nacional. El protagonisme dels estudis de/sobre la traducció en el comparatisme recent.

4

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS POSTCOLONIALS

L'eurocentrisme dels models tradicionals de comparatisme. Relacions occident/orient. Imperialisme, llengua i literatura. La marca cultural en els mètodes i els instruments d'anàlisi literària. Identitat nacional i literatura comparada. Perills de mitificació precolonial. Multiculturalisme, mestissatge i hibridisme.

5

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS DE GÈNERE, ÈTNIA I SEXUALITAT.

La crítica de la diferència. La centralitat i la perifèria. Al voltant d'una diferència. Creació, representació i rentabilitat de l'estereotipus. Dinàmiques dins/fora. La irreductibilitat de la diferència. Reivindicacions del prefix RE-. Essencialismes estratègics. Veus subalternes. El perill de la institucionalització.

6

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS CULTURALS

La literatura i les altres arts des del comparatisme. Els estudis de cinema i el comparatisme. La cultura popular.

AVALUACIÓ:

L'estudiant:

- Haurà de presentar al llarg del curs *obligatòriament* dues lectures a classe (el temps de l'exposició ha de tenir entre 20 i 30 minuts) i guiar-ne el debat posterior. Aquest treball es farà en grup i suposa, junt amb les intervencions a l'aula, un 50% de la nota final. Les exposicions *no* poden recuperar-se a través de l'exàmen escrit.
- Al final de cada tema o bloc temàtic —i seguint el calendari marcat per la professora— haurà de lliurar una ressenya crítica referint-se, completant, desenvolupant o incidint en un o varis dels aspectes apareguts a les lectures o a les discussions suscitées a l'aula. Aquest conjunt de ressenyes crítiques (o diari de curs) constitueix un sistema d'avaluació continuada que val el 50% restant de la nota final. Els estudiants que no el compleixin seguint les directrius i les dates assenyalades hauràn de passar a fer, per tal de cobrir aquest 50% de la nota, un examen final.

BIBLIOGRAFIA:

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Anthropos [monográfico: Teoría de la literatura y literatura comparada. Actualidad de la expresión literaria], 196 (2002).

Bassnett, Susan. *Comparative Literature. A Critical Introduction*. Oxford: Blackwell, 1993.

Bernheimer, Charles. *Comparative Literature in the Age of Multiculturalism*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1995.

Bhabha, Homi K. *El lugar de la cultura*. Traducción de César Aira. Buenos Aires: Manantial, 2003.

Brunel, Pierre y Yves Chevrel. *Précis de Littérature Comparée*. Paris: Puf, 1989.

Carbonell, Neus y Meri Torras (eds.) *Feminismos literarios*. Madrid: Arco Libros, 1999.

Clüver, Claus. "The Difference of Eight Decades: World Literature and the Demise of National Literatures". *Yearbook of Comparative and general Literature* 35 (1986): 14-24.

Derrida, Jacques. *Universidad sin condición*. Trad. Cristina de Peretti y Paco Vidarte. Madrid: Trotta, 2002.

- Derrida, Jacques. *La diseminación*. Trad. José Martín Arancibia. Madrid: Fundamentos, 1997.
- Fokkema, Douve W. "La literatura comparada i el nou paradigma", trad. Enric Bou, *Els Marges* 40 (1989): 5-18.
- Foucault, Michel. *Vigilar y castigar*. Traducción de Aurelio Grazón del Camino. Madrid-México: Siglo XXI, 2000.
- Godzich, Wlad. *Teoría literaria y crítica de la cultura*. Traducción de Josep-Vicent Gavaldà. Madrid-Valencia: Frónesis-Cátedra-Universitat de Valencia, 1998.
- Gnisci, Armando (ed.). *Introduzione alla letteratura comparata*. Milano: Mondadori, 1999. [traducció castellana de Luigi Giuliani. Barcelona: Crítica, 2002]
- Marino, Adrian. *Comparatisme et théorie de la littérature*. Paris: Puf, 1988.
- Remak, Henry H. H. "Comparative Literature. Its definition and Function". *Comparative Literature: Method and Perspective*. Ed. Newton P. Stalknecht. Carbondale: Southern Illinois Press, 1971: 1-57.
- Romero López, Dolores (ed.). *Orientaciones en literatura comparada*. Madrid: Arco libros, 1998.
- Said, Edward. *Cultura e Imperialismo*. Traducción de Nora Catelli. Barcelona: Anagrama, 1996.
- Spivak, Gayatri Ch. *Death of a discipline*. New York: Columbia UP, 2003.
- Torras, Meri (ed.) Número monográfico "Cuerpos. Géneros. Tecnologías" en *Lectora. Revista de mujeres y textualidad*, 10 (2004).
- Vega, María José y Carbonell, Neus (eds.). *La literatura comparada: principios y métodos*. Madrid: Gredos, 1998.
- Vega, María José. *Imperios de papel. Introducción a la crítica postcolonial*. Barcelona: Crítica, 2003.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA DE CADA TEMA:

Es precisarà al llarg del curs i es facilitaran dossiers amb les lectures obligatòries.